

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ**

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК"
для студентів напряму підготовки
6.030501 "Економічна теорія"
денної форми навчання**

Харків. Вид. ХНЕУ, 2013

Затверджено на засіданні кафедри політичної економії.
Протокол № 5 від 05.12.2012 р.

Укладач Крюкова О. М.

Р58 Робоча програма навчальної дисципліни "Економічний розвиток" для студентів напряму підготовки 6.030501 "Економічна теорія" денної форми навчання / укл. О. М. Крюкова. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. – 40 с. (Укр. мов.)

Подано тематичний план навчальної дисципліни та її зміст за темами, кваліфікаційні вимоги до студентів, вміщено плани лекцій і семінарських занять, матеріал щодо закріплення знань, а саме індивідуальне навчально-дослідне завдання, самостійну роботу, а також систему поточного і підсумкового контролю.

Рекомендовано для студентів напряму підготовки 6.030501 "Економічна теорія" денної форми навчання.

Вступ

У сучасних умовах економічного розвитку особливим попитом на ринку праці користуються економісти, які можуть проаналізувати економічний стан будь-якої країни та запропонувати, якщо це потрібно, шляхи виходу з кризових ситуацій. Набуттю саме цих навичок і буде сприяти вивчення навчальної дисципліни "Економічний розвиток".

Мета навчальної дисципліни – розкрити складові частини та механізми функціонування економічного розвитку на основі його найбільш відомих світових моделей та стратегій.

До основних категорій, які вивчаються в цій навчальній дисципліні, належать: економічний розвиток, соціально-історичні типи розвитку, сталий розвиток, моделі економічного розвитку, стратегії економічного розвитку тощо.

Завданнями навчальної дисципліни є поглиблення знань про закономірності функціонування економічного розвитку, логіку та механізм переходу від однієї структури суспільства до іншої; розуміння місця і історичного значення сучасних економічних перетворень в загальноісторичному процесі економічного прогресу; формування навичок самостійного аналізу конкретної економічної ситуації та визначення можливостей і подальших перспектив економічного розвитку будь-якої країни світу.

Об'єкт навчальної дисципліни – дослідження основних моделей та стратегій економічного розвитку.

Предмет – основні закономірності формування та функціонування економічного розвитку.

Вивчення навчальної дисципліни базується на загальних знаннях дисциплін гуманітарного циклу та фундаментальних економічних дисциплін.

Навчальна дисципліна "Економічний розвиток" є нормативною у процесі підготовки бакалаврів за напрямом 6.030501 "Економічна теорія" та розрахована на вивчення теоретичного матеріалу на лекціях, відпрацювання теоретичних питань на семінарських заняттях, самостійне вивчення матеріалу, а також виконання індивідуально-дослідного завдання.

Самостійна робота над вивченням дисципліни ставить за мету поглиблення знань, розширення професійного світогляду, формування навичок роботи з навчальною літературою, законодавчими й нормативними актами, періодичною літературою тощо.

Для успішного вивчення матеріалу студенту необхідно користуватися підручниками, текстами лекцій, вправами за цією навчальною дисципліною, підготовленими кафедрою політичної економії.

Структура навчальної дисципліни наведена в табл. 1.

Таблиця 1

Структура навчальної дисципліни "Економічний розвиток"

Характеристика дисципліни. Підготовка бакалаврів	Напрямок підготовки, галузь знань, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів відповідних ECTS – 4. У тому числі: лекції; семінари; самостійна робота; ІНДЗ	Шифр і назва галузі знань: 0305 "Економіка та підприємництво"	Нормативна. Рік підготовки: 3. Семестр: 6
Кількість годин: усього – 144	Шифр і назва напрямку підготовки: 6.030501 "Економічна теорія"	Кількість годин, відведених на: лекції – 42 год.; семінари – 42 год.; самостійна робота – 48 год.; ІНДЗ – 4 год., консультації – 8 год.
Кількість тижнів викладання навчальної дисципліни: 14. Кількість годин на тиждень – 16	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Вид контролю: іспит

1. Кваліфікаційні вимоги для студентів

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен володіти такими **емпіричними та теоретичними знаннями**:

основні категорії й поняття навчальної дисципліни;

основні моделі економічного розвитку та їх еволюцію;

специфіку політико-економічного підходу до аналізу економічного розвитку;

теоретичні основи сталого економічного розвитку в умовах глобалізації;

проблеми впливу основних факторів виробництва на економічний розвиток;

основні стратегії економічного розвитку постсоціалістичних країн;

новітні тенденції економічного розвитку у світі;

проблеми сталого економічного розвитку у вітчизняній економіці.

У процесі вивчення навчальної дисципліни у студентів повинні сформуватися такі **компетентності**:

системно пристосовувати теоретичні знання при аналізі з конкретних соціально-економічних ситуацій;

робити наукові узагальнення відносно оцінки прояву окремих явищ, які властиві трансформаційним процесам у національній економіці та економіці будь-якої країни;

розуміти економічний зміст і значення основних понять економічного розвитку при вивченні механізму функціонування національних економік;

аналізувати структуру національної економіки за різними критеріями економічного розвитку;

характеризувати й прогнозувати новітні тенденції світового економічного розвитку та економічного розвитку національної економіки;

вживати в дослідженнях різні методи прогнозування й планування економічного розвитку національної економіки;

робити порівняльний аналіз основних моделей та стратегій економічного розвитку;

оцінювати ефективність заходів державної політики відносно вибору та застосування нових моделей та стратегій економічного розвитку.

Ступінь опанування переліченими компетентностями визначається за допомогою Національної рамки кваліфікації. Опис кваліфікаційного рівня студентів щодо вивчення дисципліни наведено у табл. 2.

Таблиця 2

Опис кваліфікаційного рівня бакалавр

Рі-вень	Знання	Уміння	Комунікація	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5
6	Основних категорій і понять дисципліни. Основних моделей економічного розвитку та їх еволюцію. Специфіку політико-економічного підходу до аналізу економічного розвитку	Аналізувати структуру національної економіки за різними критеріями економічного розвитку. Характеризувати й прогнозувати новітні тенденції світового економічного розвитку та економічного розвитку національної економіки	Ефективно формувати комунікаційну стратегію. Здатність до групової взаємодії при рішенні проблем	Управління комплексними діями. Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності. Самостійне прийняття рішень у непередбачуваних умовах

1	2	3	4	5
	<p>Теоретичних основ сталого економічного розвитку в умовах глобалізації.</p> <p>Проблем впливу основних факторів виробництва на економічний розвиток.</p> <p>Основних стратегій економічного розвитку постсоціалістичних країн.</p> <p>Новітніх тенденцій економічного розвитку у світі.</p> <p>Проблем сталого економічного розвитку у вітчизняній економіці</p>	<p>Вживати в дослідженнях різні методи прогнозування й планування економічного розвитку національної економіки.</p> <p>Робити порівняльній аналіз основних моделей та стратегій економічного розвитку.</p> <p>Оцінювати ефективність заходів державної політики відносно вибору та застосування нових моделей та стратегій економічного розвитку</p>		

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Перед початком вивчення навчальної дисципліни кожен студент повинен ознайомитися як з програмою дисципліни й формами організації навчання, так і зі структурою, змістом і обсягом кожної з тем, з усіма видами контролю й методикою оцінювання навчального процесу.

Навчальний процес згідно з програмою навчальної дисципліни здійснюється у таких формах: лекційна, практичне заняття; самостійна робота студентів; контрольні завдання.

Вивчення студентом навчальної дисципліни відбуваються шляхом послідовного й ґрунтовного опрацювання матеріалу. Структура залікового кредиту навчальної дисципліни представлена у табл. 3.

Таблиця 3

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Теми	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
1	2	3	5
Тема 1. Економічний розвиток як економічна категорія та його соціально-історичні типи	4	4	4
Тема 2. Еволюція основних моделей економічного розвитку	8	8	8

Закінчення табл. 3

1	2	3	4
Тема 3. Політико-економічний підхід до аналізу економічного розвитку	4	4	4
Тема 4. Теоретичні основи сталого економічного розвитку в умовах глобалізації	6	6	8
Тема 5. Аналіз впливу основних факторів виробництва на економічний розвиток	8	8	8
Тема 6. Основні стратегії економічного розвитку постсоціалістичних країн	4	4	8
Тема 7. Новітні тенденції економічного розвитку: досвід Південної Кореї та Китаю	4	4	4
Тема 8. Проблеми сталого економічного розвитку України	4	4	4
Усього годин	42	42	48
ІНДЗ	4		
Консультації	8		
Разом	144		

3. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Економічний розвиток як економічна категорія та його соціально-історичні типи

Економічний розвиток як економічна категорія. Визначення категорії "розвиток" в економічних концепціях. Філософське визначення категорії "розвиток". Порівняльний аналіз категорії "розвиток" з категоріями: "прогрес", "еволюція", "модернізація" та "зростання".

Сутність і принципи економічного розвитку. Характеристика основних груп факторів, що обумовлюють характер і динаміку економічного розвитку. Ринкові перетворення вашингтонського та поствашингтонського консенсусу. Класичні принципи економічного розвитку А. Сміта, Д. Рікардо та Дж. Ст. Мілля. Принципи економічного розвитку Г. Манківа.

Соціально-історичні типи економічного розвитку. Відмежований розвиток, що спирається на динаміку внутрішнього ринку. Асоціативний експортно-орієнтований розвиток. Асоціативно-дисоціюючий (роз'єднувальний) розвиток. Дисоціюючий державно-капіталістичний розвиток. Дисоціюючий державно-соціалістичний розвиток. Запізнілий (відкладений) розвиток.

Тема 2. Еволюція основних моделей економічного розвитку

Кейнсіанські моделі зростання. Теорія "хибного кола злидення". Концепція переходу до самопідтримуючого зростання. Теорія "великого поштовху". Проста модель сукупного попиту з єдиною рівновагою. Модель з

фабричною премією в заробітній платі. Динамічна модель інвестицій. Модель економічного зростання з двома дефіцитами.

Неокласичні моделі розвитку. Модель з надмірною пропозицією праці У. Льюїса. Моделі дуалістичної економіки Дж. Фея та Г. Раніса.

Інституціональні концепції становлення ринкової економіки. Інституціональні програми модернізації. "Азіатська драма" Г. Мюрдаля. Неінституціональний підхід: "інший шлях" Е. де Сото.

Дискусія про зовнішні фактори генезису ринкової економіки (внесок лівих радикалів). Підсумки аналізу закритої економіки. Відкрита економіка: неокласична теорія порівняльних переваг. Концепція нееквівалентного обміну А. Еммануеля. "Нагромадження в світовому масштабі" за С. Аміном. Світ – системний аналіз І. Валлерстайна.

Нові моделі зростання (внесок людського капіталу). Модель Р. Солоу та спроби її застосування до країн, що розвиваються. Г. Манків, Д. Ромер, Д. Уейл: тестування моделі Р. Солоу. Розширення моделі Р. Солоу з обліком накопичення людського капіталу. Модель Р. Лукаса. Модель Г. Манківа, Д. Ромера та Д. Уейла. Роль освіти в економічному зростанні.

Порівняльний аналіз основних моделей економічного розвитку: примирення протиріч. Модель лінійних стадій розвитку (зростання). Теорія структурних перетворень. Теорія зовнішньої залежності. Неокласична модель вільного ринку. Теорія ендогенного зростання.

Тема 3. Політико-економічний підхід до аналізу економічного розвитку

Роль демократизації суспільства. Характеристика авторитарних та демократичних систем. Перехідні політичні системи. Президентські та парламентські системи. Розподіл влади: переваги децентралізації. Проблеми федералізму. Коаліційний проект У. Льюїса.

Політична економія розвитку. Взаємодія уряду та ринку. Розвиток як свобода: концепція А. Сена. Роль політично активного електорату. Вплив соціального капіталу на економіку. Демократія та розвиток.

Тема 4. Теоретичні основи сталого економічного розвитку в умовах глобалізації

Сталий розвиток як новітня універсальна модель економічного розвитку та її концептуальна сутність. Принципи сталого розвитку. Складові сталого розвитку. Індикатори сталого розвитку. Національні стратегії сталого розвитку.

Основні аспекти економічної глобалізації. Основні етапи економічної глобалізації. Форми розвитку економічної глобалізації. Глобалізація як розвиток світогосподарських зв'язків. Глобалізація як розвиток міжнародних економічних організацій. Глобалізація як загострення глобальних проблем. Глобалізація і національне лідерство. Виклики глобальної конкурентоспроможності.

Міжнародний регіоналізм глобальної економіки. Розмивання економічної потужності держав як наслідок трансформації конкурентних відношень. Міжнародна регіональна економіка як новий напрям економічної науки та її аспекти.

Тема 5. Аналіз впливу основних факторів виробництва на економічний розвиток

Ринок праці та розподіл доходів: проблема бідності. Урбанізація як форма поглиблення дуалізму. Нове розуміння дуалізму: модель внутрішньої імміграції М. Тодаро.

Бідність як глобальна проблема. Критерії визначення бідності: світова та вітчизняна практика. Причини економічної маргіналізації світу. Міжнародні ініціативи з подолання бідності. Бідність у XXI ст.: прогноз та удосконалення механізмів її подолання.

Ринок землі та аграрні реформи. Досвід аграрних реформ Індії в подоланні бідності. Роль реформ прав власності на землю в зростанні продуктивності праці в Західній Бенгалії (Індія). Роль людського капіталу в зростанні: навчання в процесі діяльності в моделі "мета – ресурс" Е. Фостера та М. Розенцвейга. Комплексний розвиток села. Агропромисловий комплекс XXI століття.

Капітал та фінансовий ринок. Грошова система країн, що розвиваються. Моделі грошового ринку Р. Арнотта та Дж. Стігліца: з відсутністю неринкового страхування та з неринковим страхуванням. Досвід Гремінбанку (Бангладеш) у видачі мікrokредитів для боротьби з бідністю. Досвід банківських послуг для боротьби з бідністю в Індії. Новітні тенденції розвитку світових фінансів.

Тема 6. Основні стратегії економічного розвитку постсоціалістичних країн

Процеси транзитології постсоціалістичної економіки. Етапи демократичних ринкових перетворень та їх характеристика.

Інноваційно-інвестиційна модель економічного розвитку. Економіка знань – основа інноваційно-інвестиційної моделі розвитку. Стратегічні пріоритети інноваційно-інвестиційного розвитку. Зовнішньоекономічні аспекти консолідації інноваційно-інвестиційного розвитку постсоціалістичних країн.

Стратегії економічного розвитку постсоціалістичних країн у XXI ст. (на прикладах).

Тема 7. Новітні тенденції економічного розвитку

Досвід Південної Кореї: роль держави в становленні сучасної економіки. Роль зовнішнього ринку в високих темпах зростання. Внесок людського капіталу в підвищенні економічного зростання. Національна стратегія сталого розвитку Південної Кореї в XXI ст.

Досвід Китаю в економічному розвитку. Роль аграрних реформ у підвищенні економічного зростання в сільськогосподарському секторі. Вплив гендерних різниць на процес модернізації. Посилення регіональної нерівності руху робочої сили. Національна стратегія сталого розвитку Китаю в XXI ст.

Тема 8. Проблеми сталого економічного розвитку України

Національна стратегія України і проблеми сталого розвитку. Сучасні концепції сталого розвитку України. Європейська модель екосоціальної ринкової економіки і перспективи сталого розвитку України. Національна стратегія сталого розвитку України і реалізація глобальних цілей розвитку тисячоліття.

Міжнародний регіоналізм і перспективи України. Вплив міжнародних чинників на місце України у світовому поділі праці. Пріоритети України у світовому господарстві. Співпраця України з міжнародними організаціями та союзами. Перспективні моделі розвитку української енергетики. Конкуренцеспроможність сільськогосподарської продукції України. Місце України в глобальному фінансовому середовищі. Формування іміджу України як позичальника.

4. Плани лекцій

Тема 1. Соціально-історичні типи економічного розвитку

1.1. Економічний розвиток як економічна категорія.

1.2. Сутність і принципи економічного розвитку.

1.3. Економічний розвиток як економічна категорія та його соціально-історичні типи.

Література: [7; 18; 19].

Тема 2. Еволюція основних моделей економічного розвитку

2.1. Кейнсіанські моделі зростання.

2.2. Неокласичні моделі розвитку.

2.3. Інституціональні концепції становлення ринкової економіки.

2.4. Дискусія про зовнішні фактори генезису ринкової економіки (внесок лівих радикалів).

2.5. Нові моделі зростання (внесок людського капіталу).

2.6. Порівняльний аналіз основних моделей економічного розвитку: примирення протиріч.

Література: [2; 5; 12; 13; 16; 19].

Тема 3. Політико-економічний підхід до аналізу економічного розвитку

3.1. Роль демократизації суспільства.

3.2. Політична економія розвитку.

Література: [5; 12; 19].

Тема 4. Теоретичні основи сталого економічного розвитку в умовах глобалізації

4.1. Сталий розвиток як новітня універсальна модель економічного розвитку та її концептуальна сутність.

4.2. Основні аспекти економічної глобалізації.

4.3. Міжнародний регіоналізм глобальної економіки.

Література: [1 – 7; 8 – 10; 12 – 20].

Тема 5. Аналіз впливу основних факторів виробництва на економічний розвиток

5.1. Ринок праці та розподіл доходів: проблема бідності.

5.2. Бідність як глобальна проблема.

5.3. Ринок землі та аграрні реформи.

5.4 Капітал та фінансовий ринок.

Література: [4 – 6; 16; 18 – 20].

Тема 6. Основні стратегії економічного розвитку постсоціалістичних країн

6.1. Процеси транзитології постсоціалістичної економіки.

6.2. Інноваційно-інвестиційна модель економічного розвитку.

6.3. Стратегії економічного розвитку постсоціалістичних країн у XXI ст. (на прикладах).

Література: [1; 2; 6; 11; 14; 19; 20].

Тема 7. Новітні тенденції економічного розвитку

7.1. Досвід Південної Кореї: роль держави в становленні сучасної економіки.

7.2. Досвід Китаю в економічному розвитку.

Література: [5; 12; 14; 18 – 20].

Тема 8. Проблеми сталого економічного розвитку України

8.1. Національна стратегія України і проблеми сталого розвитку.

8.2. Міжнародний регіоналізм і перспективи України.

Література: [1 – 4; 6; 9; 10; 15 – 19].

5. Плани семінарських занять

Семінарське заняття – це форма навчального заняття, спрямована на закріплення студентами знань, отриманих на лекціях, у процесі самостійної роботи з навчальними матеріалами чи під час виконання індивідуального навчально-дослідного завдання.

На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами реферати, виступ, активність у дискусії, вміння формулювати й відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові оцінки за кожне семінарське заняття вносяться у відповідний журнал. Отримані студентом оцінки за окремі семінарські заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки поточного контролю за навчальною дисципліною.

Перелік тем семінарських занять наведено у табл. 4.

Таблиця 4

Перелік тем семінарських занять

Назва теми	Програмні запитання	Питання для дискусій	Кількість годин	Література
1	2	3	4	5
Тема 1 Соціально-історичні типи економічного розвитку	1. Економічний розвиток як економічна категорія	1. Чому виникла потреба виділити з філософського поняття "розвиток" його економічне значення?	4	[7; 18; 19]

Продовження табл. 4

1	2	3	4	5
	2. Сутність і принципи економічного розвитку. 3. Економічний розвиток як економічна категорія та його соціально-історичні типи	2. Які ринкові перетворення призвели до необхідності виникнення пост вашингтонського консенсусу? У чому його принципова відмінність від вашингтонського консенсусу? 3. Який соціально-історичний тип економічного розвитку притаманний Україні? Туркменістану? Азербайджану?		
Тема 2. Еволюція основних моделей економічного розвитку	1. Кейнсіанські моделі зростання. 2. Неокласичні моделі розвитку. 3. Інституціональні концепції становлення ринкової економіки. 4. Дискусія про зовнішні фактори генезису ринкової економіки (внесок лівих радикалів). 5. Нові моделі зростання (внесок людського капіталу). 6. Порівняльний аналіз основних моделей економічного розвитку: примирення протиріч	1. Чи можна стверджувати, що в сучасних умовах найрозповсюдженішою моделлю економічного розвитку для країн, що розвиваються, є модель "хибного кола злидення"? 2. Чи можна аналізувати економіку Туркменістану за допомогою моделі дуалістичної економіки? А економіку України? 3. Який досвід інституціональних програм модернізації економіки може бути запропонований у сучасних умовах і для яких країн? 4. Назвіть основні тенденції сучасної теорії порівняльних переваг та її ролі в розвитку міжнародної економіки. 5. Чому в сучасних моделях економічного зростання таке велике значення має освіта? 6. Які основні протиріччя притаманні моделям ендогенного зростання та лінійних стадій зростання?	8	[2; 5; 12; 13; 16; 19]
Тема 3. Політико-економічний підхід до аналізу економічного розвитку	1. Роль демократизації суспільства. 2. Політична економія розвитку	1. Які основні проблеми демократизації суспільства існують в Україні та Туркменістані? 2. Як співвідносяться проблеми активності електорату на парламентських та президентських виборах з економічним розвитком країни? Чи існує взагалі такий зв'язок?	4	[5; 12; 19]
Тема 4. Теоретичні основи сталого економічного розвитку в умовах глобалізації	1. Сталий розвиток як новітня універсальна модель економічного розвитку та її концептуальна сутність. 2. Основні аспекти економічної глобалізації. 3. Міжнародний регіоналізм глобальної економіки	1. У чому полягає принципова різниця моделі сталого розвитку від існуючих моделей? 2. Чому модель сталого розвитку виникла саме в умовах глобалізації? 3. Чи існує різниця між поняттями "міжнародний регіоналізм" та "міжнародний розподіл праці"?	6	[1 – 7; 8 – 10; 12 – 20]

1	2	3	4	5
Тема 5. Аналіз впливу основних факторів виробництва на економічний розвиток	1. Ринок праці та розподіл доходів: проблема бідності. 2. Бідність як глобальна проблема. 3. Ринок землі та аграрні реформи. 4. Капітал та фінансовий ринок	1. Чи справедлива модель внутрішньої імміграції М. Тодаро в сучасних умовах? 2. Чи можна взагалі подолати бідність як глобальну проблему? 3. Які проблеми економічного розвитку можна вирішити за допомогою аграрних реформ? 4. Чи свідчить світова фінансова криза про те, що фінансовий ринок стає головним ринком у сучасному економічному розвитку?	8	[4 – 6; 16; 18 – 20]
Тема 6. Основні стратегії економічного розвитку постсоціалістичних країн	1. Процеси транзитології постсоціалістичної економіки. 2. Інноваційно-інвестиційна модель економічного розвитку. 3. Стратегії економічного розвитку постсоціалістичних країн у XXI ст. (на прикладах)	1. Чи на однаковому етапі демократичних ринкових перетворень знаходиться економіка країн Східної Європи та Азії? 2. У чому сутність та значення економіки знань в економічному розвитку? 3. Дайте порівняльну характеристику національних стратегій економічного розвитку України та Туркменістану	4	[1; 2; 6; 11; 14; 19; 20]
Тема 7. Новітні тенденції економічного розвитку	1. Досвід Південної Кореї: роль держави в становленні сучасної економіки. 2. Досвід Китаю в економічному розвитку	1. У чому сутність національної стратегії сталого розвитку Південної Кореї в XXI ст. та її відмінність від стратегії XX ст.? 2. У чому сутність національної стратегії сталого розвитку Китаю в XXI ст. та її відмінність від стратегії XX ст.?	4	[5; 12; 14; 18 – 20]
Тема 8. Проблеми економічного розвитку України	1. Національна стратегія України і проблеми сталого розвитку. 2. Міжнародний регіоналізм і перспективи України	1. Чи існують проблеми сталого розвитку в Україні? 2. У чому Україна може мати або має пріоритети у світовому господарстві?	4	[1 – 4; 6; 9; 10; 15 – 19]

6. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (далі – ІНДЗ) передбачає: систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із дисципліни та застосування їх при вирішенні конкретних виробничих ситуацій; розвиток навичок самостійної роботи з літературними джерелами та статистичними даними.

ІНДЗ з навчальної дисципліни видається студенту викладачем на початку семестру.

ІНДЗ виконується студентом самостійно при консультуванні викладачем протягом вивчення дисципліни відповідно до графіка навчального

процесу. Студент має надати ІНДЗ для перевірки і захистити його наприкінці семестру, але не пізніше терміну проведення підсумкового поточного контролю. Оцінка за виконання ІНДЗ враховується при виставленні загальної оцінки поточного контролю знань з навчальної дисципліни.

У процесі виконання ІНДЗ, разом з теоретичними знаннями та практичними навичками за фахом, студент повинен продемонструвати навички своєї самостійної роботи в майбутньому, оцінити свої можливості до науково-дослідної роботи та вміння творчо мислити, навчитися вирішувати науково-прикладні актуальні завдання.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання припускає наявність таких елементів наукового дослідження: практичної значущості; комплексного системного підходу до вирішення завдань дослідження; теоретичного використання передової сучасної методології і наукових розробок; наявність елементів творчості.

Комплексний системний підхід до розкриття теми роботи полягає в тому, що предмет дослідження розглядається під різними точками зору – з позицій теоретичної бази і практичних напрацювань, аналізу, обґрунтування шляхів удосконалення тощо – в тісному взаємозв'язку і єдиній логіці викладу.

Вибір теми. Тематика індивідуального навчально-дослідного завдання (60 найменувань) розробляється викладачами кафедри політичної економії. Темі ІНДЗ пропонуються викладачем (науковим керівником). Студент має право самостійно обрати тему та зміст роботи з обов'язковим її узгодженням з науковим керівником. Тематика ІНДЗ має носити проблемний характер.

Підбір, вивчення економічної літератури та складання плану. Студент самостійно чи за допомогою наукового керівника підбирає літературу за темою. Для цього доцільно використовувати тематичні каталоги бібліотек і методичного кабінету кафедри.

У процесі виконання ІНДЗ студент має опрацювати не менш ніж десять літературних джерел з посиланням на використання певної інформації з них у тексті роботи.

Після вивчення літератури треба виділити в темі ключові питання, які глибоко і повністю розкривають її зміст, скласти стислий план (3 – 4 основних розділи).

Студенти погоджують з науковим керівником тему ІНДЗ, обговорюють план, розбирають ключові питання, а також мають змогу одержувати допо-

могу від керівника протягом усього періоду виконання індивідуального навчально-дослідного завдання.

Вимоги до змісту ІНДЗ

Індивідуальне завдання складається з: титульної сторінки; змісту; вступу; основної частини; висновків; списку використаної літератури; додатків (при необхідності).

Титульна сторінка. Повинна містити назву університету; назву кафедри; назву навчальної дисципліни; тему ІНДЗ; прізвище, ініціали студента, номер академічної групи; дату подання ІНДЗ викладачеві на перевірку (день, місяць, рік).

Зміст. Повинен відтворювати назви розділів, параграфів тощо, які розкривають тему ІНДЗ, із зазначенням номерів сторінок, на яких вони розміщені.

Вступ має розкривати актуальність обраної теми, її проблему, мету написання роботи, завдання, методи дослідження. Вступ повинен бути коротким (не більше 2 сторінок). У цьому розділі слід: обґрунтувати вибір теми; показати її актуальність, теоретичне значення; назвати наукові праці провідних як українських, так і зарубіжних вчених-економістів; які питання до теперішнього часу залишаються дискусійними та маловизначеними. Необхідно визначити мету та завдання роботи, назвати, який статистичний матеріал було використано.

Основна частина роботи. Складається з трьох розділів: теоретичного, аналітично-дослідницького та проектного. В основній частині роботи необхідно висвітлити ключові питання теми, дати характеристику сучасного стану проблеми, скласти опис нормативної бази, навести погляди різних авторів на цю проблему, визначити позитивні та негативні наслідки проблеми та можливі шляхи їх вирішення.

Основна частина складається з розділів і підрозділів. Кожний розділ починається з нової сторінки. Всі розділи слід логічно пов'язувати між собою. Терміни "основна частина", "розділ", "параграф" у тексті та плані роботи не використовуються.

Висновки. У висновках викладають перелік пропозицій і рекомендацій (практичні результати), одержані в ІНДЗ. Висновки роботи становлять узагальнення автора з усіх основних питань теми, які розглядалися в роботі. Вони повинні бути лаконічними й чіткими, в стислій формі відбивати сутність проблеми, яка досліджувалась (1 – 2 тези на кожний підрозділ роботи).

ІНДЗ повинно бути написано грамотно, ясно, логічно. Не слід повторювати одні й ті ж вирази, використовувати загальні фрази, навантажувати текст цитатами, довільно скорочувати слова.

Список використаної літератури охоплює всі джерела, що були вивчені студентом під час написання роботи. Він складається в такій послідовності: спершу наводяться законодавчі акти, постанови Верховної Ради, потім згідно з алфавітом наводяться інші літературні джерела на російській та українській мовах, далі – на іноземних мовах. Завершують список літератури джерела Інтернет.

Відомості про джерела, які включені до списку, необхідно подавати згідно з вимогами державного стандарту з обов'язковим наведенням праць. Обов'язково у тексті роботи повинні міститися посилання на список використаної літератури.

Додатки. У додатки можуть бути включені матеріали, що є копією документів, звітів, або розрахункові таблиці, узагальнюючі схеми чи діаграми. При наявності кількох додатків оформлюється окрема сторінка "ДОДАТКИ", номер якої є останнім, що відноситься до обсягу ІНДЗ.

При виконанні завдання необхідно дотримуватись нормативно встановлених правил оформлення тексту, таблиць, формул, розрахунків, схем, рисунків.

Обсяг ІНДЗ повинен становити 20 сторінок у друкованому варіанті. Текст ІНДЗ необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: ліве – не менш 30 мм; праве – не менш 10 мм; верхнє – не менш 20 мм; нижнє – не менш 20 мм.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу та порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. У кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: "2.3" (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

Після написання студент подає роботу науковому керівнику, який перевіряє:

- актуальність, теоретичне обґрунтування та мету обраної теми;
- правильність складання плану і структури роботи, відповідність змісту теми наведеному плану;
- глибину розглянутих у темі питань, повноту розкриття змісту теми;
- використання статистичного матеріалу;
- правильність побудованих таблиць, графіків і діаграм та їх аналіз;

ступінь обґрунтування зроблених автором висновків;
самостійність викладання матеріалу;
правильність оформлення роботи;
рекомендації та поради щодо того, які питання індивідуального навчально-дослідного завдання потребують доробки;

у якому напрямі ця робота повинна бути виправлена, як краще оформити окремі положення в роботі.

Особливу увагу студент повинен приділити усуненню тих недоліків і зауважень, на які вказує керівник роботи.

Для виправлення помилок і усунення недоліків студент доповнює текст роботи або посилює аргументацію окремих положень. При цьому не можна змінювати тему індивідуального навчально-дослідного завдання, необхідно покращити те, що є в цьому завданні.

У кінці перевірки керівник робить висновок: "Робота допускається до захисту" чи "Робота не допускається до захисту". Кінцева оцінка індивідуального науково-дослідного завдання виставляється після його захисту. Робота не допускається до захисту в таких випадках:

- робота не носить самостійного характеру;
- написана на основі старих літературних джерел з використанням застарілого статистичного матеріалу;
- співпадає за змістом з роботою іншого студента;
- основні питання не розкриті, викладені схематично;
- у тексті помилкові положення та висновки;
- у тексті не використовується статистичний матеріал, відсутні графіки, діаграми, таблиці;
- немає зв'язку з практикою;
- текст написаний неграмотно, оформлення роботи не відповідає вимогам, які до неї ставляться.

Коли робота не допущена до захисту, вона повинна бути перероблена студентом і знову подана на кафедру.

Захист ІНДЗ. Завдання студента під час захисту – показати знання конкретних питань, вільне володіння матеріалом теми. Для цього доцільно підготувати усний виступ на 5 – 7 хвилин. У ньому треба обґрунтувати вибір теми, визначити завдання та шляхи їх вирішення, зробити самостійні висновки з проблеми. Треба визначити, які недоліки були зазначені керівником та як вони усунені, з якими зауваженнями студент не згоден і чому.

Оцінка за індивідуально-дослідне завдання залежить: від якості його виконання, наукового рівня, ступеня самостійності, мови та логіки викладення, виступу студента на захисті, відповіді на питання за темою роботи.

Захист і оцінка за ІНДЗ – це підбиття підсумків самостійної роботи студента. При цьому студент отримує необхідну орієнтацію для організації своєї самостійної роботи в майбутньому, оцінює свої можливості, враховує недоліки, визначає ті моменти, на які слід звернути свою увагу під час подальшого навчання.

6.1. Тематика ІНДЗ

1. Економічне зростання як складова частина сталого розвитку України.
2. Екологічна складова сталого розвитку України.
3. Соціальна складова сталого розвитку України.
4. Економічне зростання як складова частина сталого розвитку Туркменістану.
5. Екологічна складова сталого розвитку Туркменістану.
6. Соціальна складова сталого розвитку Туркменістану.
7. Новітні економічні теорії розвитку світової економіки.
8. Нова економіка як економіка знань і моделі її формування в Україні.
9. Нова економіка як економіка знань і моделі її формування в Туркменістані.
10. Роль транснаціональних корпорацій у трансформації економіки України у контексті нової теорії торгівлі.
11. Роль транснаціональних корпорацій у трансформації економіки Туркменістану у контексті нової теорії торгівлі.
12. Зовнішньоекономічні аспекти консолідації інноваційно-інвестиційного розвитку постсоціалістичних країн.
13. Міжнародний регіоналізм Європи і перспективи України.
14. Мотиваційні орієнтації наукової молоді в інноваційній моделі розвитку.
15. Стратегічні пріоритети інноваційного розвитку.
16. Глобальна проблема бідності у XXI ст.: прогноз та удосконалення механізмів її подолання.
17. Пріоритетні напрями розвитку структури світової економіки у XXI ст.

18. Місце України у міжнародній торгівлі XXI ст.
19. Місце Туркменістану у міжнародній торгівлі XXI ст.
20. Адаптація України до новітнього інституційного середовища світової торгівлі.
21. Адаптація Туркменістану до новітнього інституційного середовища світової торгівлі.
22. Співпраця України з міжнародними організаціями та союзами.
23. Співпраця Туркменістану з міжнародними організаціями та союзами.
24. Глобалізаційний характер національних фінансових доктрин.
25. Світові фінансові центри промислово розвинених країн.
26. Світові фінансові центри країн, що розвиваються.
27. Митна взаємодія країн у глобальному просторі.
28. Тенденції розвитку податкової гармонізації на глобальному рівні.
29. Національна стратегія сталого розвитку України і реалізація глобальних цілей розвитку XXI тисячоліття.
30. Національна стратегія сталого розвитку Туркменістану і реалізація глобальних цілей розвитку XXI тисячоліття.
31. Національна стратегія України і проблеми її розвитку.
32. Національна стратегія Туркменістану і проблеми її розвитку.
33. Національні стратегії сталого розвитку: аналіз основних підходів.
34. Глобальна перспектива і проблеми національної стратегії сталого розвитку України.
35. Глобальна перспектива і проблеми національної стратегії сталого розвитку Туркменістану.
36. Проблеми формування системи глобальної екологічної безпеки.
37. Механізми соціального регулювання в умовах глобалізації економіки.
38. Глобальна перспектива і стратегії людського розвитку.
39. Роль людського капіталу в економічному розвитку.
40. Гендерне питання і економічний розвиток у країнах, що розвиваються.
41. Вплив урбанізації в країнах, що розвиваються, на економічний розвиток.
42. Стратегії сільськогосподарського розвитку та їх вплив на економічний розвиток.
43. Нова інституційна економіка і теорія розвитку сільськогосподарського сектору в країнах, що розвиваються.

44. Вплив рівня економічного розвитку на розподіл доходів.
45. Роль держави в економічному розвитку країн, що розвиваються.
46. Торгівля між Північчю і Півднем та глобальне довкілля.
47. Сталий розвиток: екологія та економічний прогрес.
48. США – досвід виходу з великої депресії і створення передумов стійкого зростання.
49. Німеччина – концепція соціального ринкового порядку.
50. Японія: джерела післявоєнного дива.
51. Південна Корея: роль держави в становленні сучасної економіки.
52. Китай: успіхи та проблеми наздоганяючого розвитку.
53. Росія: стратегія і тактика модернізації.
54. Потенціал сталого розвитку в Україні.
55. Потенціал сталого розвитку в Туркменістані.
56. Соціальні аспекти політики економічного зростання в Україні.
57. Соціальні аспекти політики економічного зростання в Туркменістані.
58. Трагедія зростання в Африці: політика та етнічний поділ.
59. Індія: досвід проведення політики розділу у структурі змішаної економіки.
60. Цінова політика у сільському господарстві та її вплив на економічний розвиток.

7. Самостійна робота студентів

Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни, окрім лекційних, семінарських занять, тобто аудиторної роботи, є самостійна робота студентів з вітчизняною та іноземною спеціальною економічною літературою. Самостійна робота є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Вивчення основної та додаткової рекомендованої літератури.
3. Робота з законодавчими, нормативними та інструктивними матеріалами.
4. Вивчення основних термінів та понять за темами навчальної дисципліни.
5. Підготовка до семінарських занять.
6. Підготовка до написання та захисту ІНДЗ.
7. Підготовка до складання іспиту.

8. Контрольна перевірка кожним студентом особистих знань за запитаннями для самоконтролю.

Перелік питань для самостійного опрацювання подано в табл. 5.

Таблиця 5

Питання для самостійного опрацювання

Назва теми	Питання для самостійного опрацювання (за темами)	Рекомендована література
Тема 1. Економічний розвиток як економічна категорія та його соціально-історичні типи	1. Порівняльний аналіз категорії "розвиток" з категоріями "прогрес", "еволюція", "модернізація" та "зростання". 2. Класичні принципи економічного розвитку А. Сміта, Д. Рікардо та Дж. Ст. Мілля	[7; 18; 19]
Тема 2. Еволюція основних моделей економічного розвитку	1. Модель економічного зростання з двома дефіцитами. 2. "Азіатська драма" Г. Мюрдаля. 3. Світ – системний аналіз І. Валлерстайна. 4. Роль освіти в економічному зростанні. 5. Модель Г. Манківа, Д. Ромера, Д. Уейла. 6. Теорія ендогенного зростання	[2; 5; 12; 13; 16; 19]
Тема 3. Політико-економічний підхід до аналізу економічного розвитку	1. Коаліційний проект У. Льюїса. 2. Вплив соціального капіталу на розвиток. 3. Демократія та розвиток	[5; 12; 19]
Тема 4. Теоретичні основи сталого економічного розвитку в умовах глобалізації	1. Індикатори сталого розвитку. 2. Глобалізація як загострення глобальних проблем. 3. Міжнародна регіональна економіка як новий напрям економічної науки та її аспекти	[1 – 7; 8 – 10; 12 – 20]
Тема 5. Аналіз впливу основних факторів виробництва на економічний розвиток	1. Міжнародні ініціативи з подолання бідності. 2. Агропромисловий комплекс XXI століття. 3. Новітні тенденції розвитку світових фінансів	[4 – 6; 16; 18 – 20]
Тема 6. Основні стратегії економічного розвитку постсоціалістичних країн	1. Етапи демократичних ринкових перетворень та їх характеристика. 2. Стратегії розвитку постсоціалістичних країн в XXI ст. (на прикладах)	[1; 2; 6; 11; 14; 19; 20]
Тема 7. Новітні тенденції економічного розвитку	1. Національна стратегія сталого розвитку Південної Кореї в XXI ст. 2. Національна стратегія сталого розвитку Китаю в XXI ст.	[5; 12; 14; 18 – 20]
Тема 8. Проблеми сталого економічного розвитку України	1. Національна стратегія сталого розвитку України і реалізація глобальних цілей розвитку тисячоліття. 2. Місце України в глобальному фінансовому середовищі. 3. Формування іміджу України як позичальника	[1 – 4; 6; 9; 10; 15 – 19]

8. Контрольні запитання для самодіагностики

Тема 1. Економічний розвиток як економічна категорія та його соціально-історичні типи

1. Дайте визначення економічному розвитку як економічної категорії.
2. Охарактеризуйте основну групу факторів, що обумовлюють характер і динаміку економічного розвитку.
3. У чому різниця між класичними і сучасними принципами економічного розвитку?
4. Визначте, до яких соціально-історичних типів економічного розвитку належить економічний розвиток постсоціалістичних країн (України, Туркменістану та ін.).

Тема 2. Еволюція основних моделей економічного розвитку

1. У чому сутність теорії "хибного кола злидення"?
2. Проаналізуйте теорію "великого поштовху".
3. У чому полягає різниця між кейнсіанськими та неокласичними моделями розвитку?
4. У чому суть моделі розвитку У. Льюїса?
5. Проаналізуйте значення інституціональних та неоінституціональних підходів у визначенні економічного розвитку.
6. У чому полягає внесок лівих радикалів у теорію економічного розвитку відкритої економіки?
7. Проаналізуйте роль людського капіталу в створенні нових моделей економічного зростання.
8. Зробіть порівняльний аналіз основних моделей економічного розвитку.

Тема 3. Політико-економічний підхід до аналізу економічного розвитку

1. У чому сутність політико-економічного підходу до аналізу економічного розвитку?
2. Які недоліки та переваги мають авторитарні, демократичні та перехідні системи?
3. Дайте характеристику ролі політично активного електорату в формуванні економічного розвитку.

Тема 4. Теоретичні основи сталого економічного розвитку в умовах глобалізації

1. Охарактеризуйте концептуальну сутність моделі сталого розвитку.
2. Дайте характеристику складових частин сталого розвитку.
3. Назвіть основні форми розвитку економічної глобалізації.
4. Чому в XXI столітті загострились глобальні проблеми?
5. Чому виникла необхідність створення міжнародної регіональної економіки як нового напрямку економічної науки саме в сучасних умовах глобалізації?

Тема 5. Аналіз впливу основних факторів виробництва на економічний розвиток

1. Яким чином урбанізація веде до поглиблення дуалізму?
2. Назвіть основні критерії визначення бідності.
3. Проаналізуйте основні причини економічної маргіналізації у XXI ст.
4. Яким чином реформи, пов'язані з землею, впливають на економічне зростання?
5. У чому полягають новітні тенденції розвитку світових фінансів?
6. Яким чином основні фактори виробництва впливають на економічний розвиток?

Тема 6. Основні стратегії економічного розвитку постсоціалістичних країн

1. Охарактеризуйте основні стратегії економічного розвитку постсоціалістичних країн у XXI ст.
2. Назвіть основні етапи демократичних перетворень у постсоціалістичних країнах.
3. Чому саме економіка знань є основою інноваційно-інвестиційної моделі економічного розвитку?

Тема 7. Новітні тенденції економічного розвитку

1. Охарактеризуйте роль держави в становленні сучасної економіки Південної Кореї.
2. Які реформи привели до усунення більшості проблем економічного розвитку Китаю?

Тема 8. Проблеми сталого економічного розвитку України

1. Охарактеризуйте основні проблеми сталого економічного розвитку України.
2. Які глобальні цілі розвитку XXI ст. найшли своє відображення в національній стратегії сталого розвитку України?
3. Назвіть основні перспективи України в міжнародному регіоналізмі.

9. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль тощо.

Індивідуально-консультативна робота з навчальної дисципліни проводиться у вигляді: індивідуальних та групових консультацій.

Під час індивідуальних консультацій студент отримує відповіді стосовно проблемних питань, роз'яснення щодо розв'язання практичних завдань, а під час групових консультацій розглядаються питання для колективного обговорення.

Індивідуально-консультативна робота комплексної оцінки засвоєння програмного матеріалу проводиться у вигляді: індивідуального захисту самостійних та індивідуальних завдань, підготовки докладів або наукових робіт для виступу на науковому семінарі або науковій конференції чи конкурсі наукових робіт, підготовки наукових студентських статей.

10. Методики активізації процесу навчання

При викладанні навчальної дисципліни для активізації навчального процесу передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких, як: проблемні лекції, міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозкові атаки, кейс-метод, ділові ігри, презентації.

Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначаються не тільки методикою і технікою викладання, але й високою ефективністю навчального процесу, який виявляється у: високій мотивації студентів; закріпленні теоретичних знань на практиці; підвищенні самосвідомості студентів; виробленні здатності приймати самостійні рішення та здібностей до прийняття колективних рішень; виробленні здібностей до соціальної інтеграції; набутті навичок у розв'язанні конфліктів.

Проблемні лекції – спрямовані на розвиток логічного мислення студентів і характеризуються тим, що коло питань теми обмежується двома-трьома ключовими моментами, увага студентів концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках, використовується досвід закордонних навчальних закладів з роздаванням студентам під час лекції друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються. При читанні лекції студентам даються проблемні питання для самостійного розміркування, на які вони можуть відповісти в процесі лекції. Система питань у ході лекції відіграє активізуючу роль, заставляє студентів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.

Міні-лекції – передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Міні-лекції проводяться, як правило, як частина завдання-дослідження.

Робота в малих групах – використовується з метою активації роботи студентів при проведенні семінарських і практичних занять. Це так звані групи психологічного комфорту, де кожен учасник відіграє особливу роль і певними своїми якостями доповнює інших. Використання цієї технології дає змогу структурувати практичні і семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

Семінари-дискусії (круглий стіл) – передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

"Мозкові атаки" – це метод розв'язання невідкладних завдань за дуже обмежений час. Суть його полягає в тому, щоб висловити якнайбільшу кількість ідей за невеликий проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію.

Кейс-метод (метод аналізу конкретних ситуацій) – дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу.

Презентації – виступ перед аудиторією, використовується для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань та інструктажу, демонстрації нових товарів та послуг.

Рольові та ділові ігри – форма активізації студентів, за якої вони задіяні в процесі інсценізації певної виробничої ситуації у ролі безпосередніх учасників подій.

Дидактичні ігри – метод імітації (наслідування, відображення) прийняття управлінських рішень у різноманітних ситуаціях шляхом гри (програвання, розігрування) за правилами, що вже вироблені або виробляються самими учасниками, який реалізується через самостійне вирішення студентами поставленої проблеми за умови недостатності необхідних знань, коли він змушений самостійно опанувати новий зміст або шукати нові зв'язки в уже засвоєному матеріалі.

Банки візуального супроводження сприяють активізації творчого сприйняття змісту дисципліни за допомогою наочності.

Розподіл форм і методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни наведено в табл. 6.

Таблиця 6

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
1	2
Тема 1. Економічний розвиток як економічна категорія та його соціально-історичні типи	1.1. Проблемна лекція за темою "Економічний розвиток як економічна категорія". 1.2. Семінар-дискусія з питання "Сутність і принципи економічного розвитку"
Тема 2. Еволюція основних моделей економічного розвитку	1.1. Кейс-метод за темою "Порівняльний аналіз основних моделей економічного розвитку: примирення протиріч". 1.2. Міні-лекція за темою "Нові моделі зростання (внесок людського капіталу)". 1.3. Семінар-дискусія з питання "Дискусія про зовнішні фактори генезису ринкової економіки"
Тема 3. Політико-економічний підхід до аналізу економічного розвитку	1.1. Проблемна лекція за темою "Політична економія розвитку". 1.2. Робота в малих групах з обговорення ролі політично активного електорату в економічному розвитку. 1.3. Рольова гра "Програми боротьби з корупцією в сучасних умовах"

1	2
Тема 4. Теоретичні основи сталого економічного розвитку в умовах глобалізації	1.1. Кейс-метод за темою "Національні стратегії сталого розвитку". 1.2. Проблемна лекція за темою "Основні аспекти економічної глобалізації". 1.3. Семінар-дискусія з питання "Розмивання економічної потужності держав як наслідок трансформації конкурентних відносин"
Тема 5. Аналіз впливу основних факторів виробництва на економічний розвиток	1.1. Міні-лекція за темою "Нове розуміння дуалізму: модель внутрішньої імміграції М. Тодаро". 1.2. Банк візуального супроводження бідності як головної глобальної проблеми сучасності. 1.3. Кейс-метод за темою "Міжнародної ініціативи подолання бідності"
Тема 6. Основні стратегії економічного розвитку постсоціалістичних країн	1.1. Проблемна лекція за темою "Інноваційно-інноваційна модель економічного розвитку". 1.2. Робота в малих групах з обговорення основних стратегій економічного розвитку постсоціалістичних країн у XXI ст.
Тема 7. Новітні тенденції економічного розвитку	1.1. Проблемна лекція за темою "Досвід Китаю в економічному розвитку". 1.2. Мозкова атака з визначення причин "економічного дива Китаю"
Тема 8. Проблеми сталого економічного розвитку України	Презентація національних стратегій сталого розвитку України та Туркменістану

11. Система поточного та підсумкового контролю знань студентів

Система оцінювання знань, умінь та навичок студентів передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять (лекційні, семінарські заняття, а також самостійна робота та виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань).

Перевірка та оцінювання знань студентів може проводитись у таких формах:

1. Оцінювання роботи студентів під час семінарських занять.
2. Оцінювання виконання індивідуального навчально-дослідного завдання.

Загальна оцінка поточного контролю з навчальної дисципліни складається з поточної оцінки, яку студент отримує під час семінарських занять, оцінок за виконання теоретичної чи практичної контрольної роботи та оцінки за виконання ІНДЗ.

Загальна оцінка з навчальної дисципліни визначається як середнє арифметичне оцінки проміжного контролю та оцінки за результатами підсумкового письмового іспиту.

Оцінювання знань студента під час проведення семінарських занять має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

12 балів. Студент володіє системними знаннями навчального матеріалу та ефективно їх застосовує для виконання практичних завдань, що передбачені навчальною програмою. Відповідь студента повна, правильна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення. Вміє самостійно знаходити і користуватися джерелами економічної інформації, оцінювати отриману інформацію. Встановлює причинно-наслідкові міжпредметні зв'язки, робить аргументовані висновки. Правильно і усвідомлено використовує всю економічну, довідкову документацію в межах навчальної програми, бездоганно виконує практичні завдання, як з використанням типового алгоритму (послідовності дій), так і за самостійно розробленим алгоритмом. Проявляє пізнавально-творчий інтерес до обраного напрямку підготовки.

11 балів. Студент володіє узагальненими знаннями навчального матеріалу в повному обсязі та здатний використовувати їх для виконання всіх передбачених навчальною програмою практичних завдань. Відповідь студента повна, правильна, логічна і містить аналіз, систематизацію, узагальнення навчального матеріалу. Вміє самостійно знаходити і користуватися джерелами економічної інформації, оцінювати отриману інформацію. Встановлює причинно-наслідкові та міжпредметні зв'язки. Робить аргументовані висновки, правильно та усвідомлено застосовує всі види довідкової економічної інформації. Практичні завдання виконує правильно, у повному обсязі, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом. При відповіді та виконанні практичних завдань припускається незначних неточностей, які самостійно виявляє та виправляє. Проявляє пізнавально-творчий інтерес до обраного напрямку підготовки.

10 балів. Студент вміє усвідомлено засвоювати нову економічну інформацію в обсязі, що передбачений програмою. Володіє глибокими, міцними знаннями навчального матеріалу та здатний їх правильно використовувати для виконання практичних завдань. Відповідь студента повна, правильна, логічна, містить аналіз та систематизацію. Встановлює причинно-наслідкові та міжпредметні зв'язки, робить аргументовані висновки з незначною консультацією викладача. Вміє самостійно користуватися джерелом економічної інформації. Студент самостійно і правильно застосовує довідково-економічну інформацію. Практичні завдання виконує в цілому правильно, в повному обсязі як з використанням типового алгоритму, так і в

дещо змінених умовах. При відповіді та виконанні практичних завдань припускається окремих неточностей, які може виправити самостійно. Проявляє пізнавально-творчий інтерес до обраної спеціальності.

9 балів. Студент володіє основним навчальним матеріалом в усній, письмовій та графічній формах та застосовує його при виконанні практичних завдань як в типових, так і в дещо ускладнених умовах. Дає визначення основних понять, аналізує, порівнює і систематизує інформацію, встановлює зв'язок з обраною спеціальністю та робить висновки. Його відповідь в цілому правильна, логічна і достатньо обґрунтована. Виконує практичні завдання за типовим алгоритмом з консультацією викладача, усвідомлено користується довідковою інформацією. При відповіді та виконанні практичних завдань припускається несуттєвих помилок, які може виправити.

8 балів. Студент самостійно з розумінням відтворює основний навчальний матеріал та застосовує його при виконанні практичних завдань в типових умовах (стандартних ситуаціях). Дає визначення основних понять, аналізує, порівнює інформацію, встановлює її зв'язок з обраною професією та робить висновки. Відповідь в цілому правильна, логічна та достатньо обґрунтована. Виконує практичні завдання за типовим алгоритмом з консультативною допомогою викладача, усвідомлено користується довідковою економічною інформацією. При відповіді та виконанні практичних завдань припускається несуттєвих помилок, які частково виправляє. Оформлення виконаного завдання має бути охайним.

7 балів. Студент самостійно з розумінням відтворює суть основних положень навчального матеріалу та застосовує його при виконанні практичних завдань в типових умовах. Дає визначення основних понять, категорій та законів, аналізує, робить висновки. Його відповідь в цілому правильна, але містить неточності та недостатньо обґрунтована. Виконує практичні завдання за типовим алгоритмом з консультативною допомогою викладача. Користується довідковою економічною інформацією. При відповіді та виконанні практичних завдань припускається несуттєвих помилок, які частково виправляє.

6 балів. Студент без достатнього розуміння відтворює основний навчальний матеріал та виконує практичні завдання з епізодичною допомогою викладача. З окремими помилками дає визначення основних понять, категорій, законів. Може частково аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки. При відповіді та виконанні практичних завдань припускається несуттєвих помилок.

5 балів. Студент на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння відтворює основні положення навчального матеріалу та виконує практичні завдання з частковою допомогою викладача. З помилками дає визначення основних понять, може частково обґрунтувати та проаналізувати свою відповідь. При відповіді та виконанні практичних завдань допускається помилок, які самостійно виправити не може.

4 бала. Студент на рівні запам'ятовування без розуміння відтворює навчальний матеріал та виконує практичні завдання з допомогою викладача. Стикається зі значними труднощами при аналізі та порівнянні економічних явищ та процесів. При відповіді та виконанні практичних завдань допускається значної кількості помилок, які самостійно виправити не може.

3 бала. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

2 бала. Студент володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими реченнями, виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні.

1 бал. Студент володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що позначається студентом окремими словами чи реченнями.

Оцінювання поточного контролю проводиться за такими критеріями:

1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

2) ступінь засвоєння матеріалу навчальної дисципліни;

3) ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

4) уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків при виконанні завдань, винесених для самостійного опрацювання, та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

5) логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Оцінка "відмінно" ставиться за умови відповідності виконаного завдання студента або його усної відповіді до усіх п'яти зазначених критеріїв. Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку на відповідну кількість балів.

При оцінюванні практичних завдань увага приділяється також їх якості та самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу).

Оцінювання індивідуального навчально-дослідного завдання здійснюється за такими критеріями:

самостійність виконання;

логічність та послідовність викладення матеріалу;

повнота розкриття теми (проблемної ситуації чи практичного завдання);

обґрунтованість висновків;

використання статистичної інформації та додаткових літературних джерел;

наявність конкретних пропозицій;

якість оформлення.

Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту. Далі наведено зразок білета для іспиту.

Зразок білета для іспиту

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавр
Напрямок підготовки 6.030501 "Економічна теорія" Семестр 6
Навчальна дисципліна "Економічний розвиток"**

Екзаменаційний білет № 27

1. Дайте визначення поняття "сталий економічний розвиток". Коли воно було вперше застосовано і які складові частини має?

2. У чому суть проблеми зайнятості в країнах, що розвиваються? У чому сутність позитивної програми Г. Мюрдаля? Чи вдалося її реалізувати? Відповідь обґрунтуйте.

3. Обґрунтуйте позитивні та негативні риси кейнсіанських моделей зростання. Дайте характеристику основних моделей.

4. Чому в сучасних умовах необхідно обліковувати внесок людського капіталу в економічне зростання? Який зміст в поняття "людський капітал" вкладено в моделі Манківа – Ромера – Уейла? Складіть порівняльну характеристику цієї моделі з базовою моделлю "людського капіталу" Р. Солоу.

5. Більшість програм економічних реформ у бідних країнах, що розвиваються, попадаються в пастку, яку передбачав К. Маркс, вважає Е. де Сото. Про яку пастку йдеться мова?

Затверджено на засіданні кафедри політичної економії,
Протокол № 5 від 03.12 2012 р.

Зав. кафедри _____ Попов О. Є. Екзаменатор _____ Крюкова О. М.

Екзаменаційні білети з навчальної дисципліни включають 5 завдань, з яких перше – стереотипне, друге та третє – діагностичні, четверте та п'яте – евристичні. Кожне завдання передбачає володіння студентами практичними, теоретичними, аналітичними та науковими компетентностями і оцінюється сумарно в 12 балів.

Критерії оцінки екзаменаційної роботи з навчальної дисципліни такі.

Завдання 1 – 1,5 бала. Студент показав отримані теоретичні знання з визначеної теми. Може використовувати отримані теоретичні знання при вирішенні практичних завдань.

Завдання 2 – 2,0 бали. Студент показав отримані теоретичні знання з визначеної теми. Може використовувати отримані теоретичні знання при вирішенні практичних завдань. Продемонстрував володіння інструментарієм навчальної дисципліни та може побудувати висновки як теоретичного, так і практичного характеру.

Завдання 3 – 2,5 бала. Студент показав отримані теоретичні знання з визначеної теми. Може використовувати отримані теоретичні знання при вирішенні практичних завдань. Продемонстрував володіння інструментарієм навчальної дисципліни та може побудувати висновки як теоретичного, так і практичного характеру. Робить узагальнення та може їх обґрунтувати.

Завдання 4 – 2,5 бала. Студент показав отримані теоретичні знання з визначеної проблеми. Проявив аналітичні компетентності: здібності до аналізу дослідницьких програм, здібність робити узагальнення та оформляти їх у вигляді порівняльних характеристик. Може обґрунтовувати використання наукових критеріїв та пристосовувати теоретичні положення до практичних проблем сучасності.

Завдання 5 – 3,5 бала. Студент володіє теоретичними та практичними навичками аналізу та узагальненням економічних явищ і процесів. Може вирішувати конкретні практичні проблеми та визначати основні напрями удосконалення процесів на сучасному етапі. Може запропонувати основні шляхи вирішення сучасних проблем економічного розвитку.

Для підведення підсумків роботи студентів з навчальної дисципліни виставляється загальна оцінка, яка враховує оцінки за поточний контроль знань (40 %) та підсумковий контроль знань (60 %).

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів Університету в систему оцінювання за шкалою ECTS конвертується в підсумкову оцінку за шкалою ECTS (табл. 7).

Таблиця 7

Переведення показників успішності знань студентів у систему оцінювання за шкалою ECTS

% студентів, які зазвичай успішно досягають відповідної оцінки	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за бальною шкалою, що використовується в ХНЕУ	Оцінка за національною шкалою
10	відмінне виконання	A	12 – 11
25	вище середнього рівня	B	10
30	взагалі робота правильна, але з певною кількістю помилок	C	9 – 7
25	непогано, але зі значною кількістю недоліків	D	6
10	виконання задовольняє мінімальні критерії	E	5 – 4
–	потрібне повторне перескладання	FX	3
–	повторне вивчення дисципліни	F	2 – 1

12. Рекомендована література

12.1. Основна

1. Білорус О. Г. Глобальна перспектива і сталий розвиток / О. Г. Білорус, Ю. М. Мацейко. – К. : МАУП, 2005. – 492 с.

2. Економічні проблеми XXI століття: міжнародний та український виміри / за ред. С. І. Юрія, Є. В. Савельєва. – К. : Знання, 2007. – 595 с.

3. Карпінський Б. А. Макроекономіка: зростання і сталий розвиток : навч. посібн. / Б. А. Карпінський, С. М. Божко, О. В. Карпінська. – К. : ВД "Професіонал", 2006. – 272 с.

4. Майєр Дж. М. Основні проблеми економічного розвитку / Дж. М. Майєр, Дж. Е. Раух, А. Філіпенко. – К. : Либідь, 2003. – 688 с.

5. Нуреев Р. М. Экономика развития: модели становления рыночной экономики : учебник / Р. М. Нуреев. – М. : Норма ; ИНФРА-М, 2010. – 640 с.

6. Програма дій "Порядок денний на XXI століття": Ухвалена конференцією ООН з навколишнього середовища і розвитку в Ріо-де-Жанейро (Саміт "Планета Земля", 1992 р.) ; пер. з англ. – К. : Інтелсфера, 2000. – 360 с.

7. Філіпенко А. С. Цивілізаційні виміри економічного розвитку / А. С. Філіпенко. – К. : "Знання України", 2002. – 190 с.

12.2. Додаткова

8. Глобализация и социальная политика развитых стран / Сборник обзоров. – М. : РАН, 2008. – 280 с.

9. Голубець М. А. Розвиток "сталий" чи "збалансований"? / М. А. Голубець // Український географічний журнал. – 2006. – № 2. – С. 66–69.

10. Гринів Л. С. Екологічно збалансована економіка: проблеми теорії : монографія / Л. С. Гринів. – Львів : ЛНУ ім. І.Франка, 2001. – 240 с.

11. Козак Ю. Г. Міжнародні стратегії економічного розвитку : навч. посібн. / Ю. Г. Козак, Ю. І. Єхануров, В. В. Ковалевський. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 354 с.

12. Нуреев Р. М. Рабочая тетрадь по курсу "Экономика развития". – М. : Норма, 2006. – 192 с.

13. Нуреев Р. М. Экономика развития: модель становления рыночной экономики : учебн. пособ. / Р. М. Нуреев. – М. : ИНФРА–М., 2001 – 240 с .

14. Пахомов Ю. Н. Международные стратегии экономического развития : учебн. пособ. / Ю. Н. Пахомов, А. С. Филипенко, Д. Г. Лукьяненко та ін. – Донецк : ДНУ, 2001. – 239 с.

15. Поліщук В. Г. Понятійно-категоріальний апарат політики стимулювання сталого розвитку регіону / В. Г. Поліщук // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 11. – С. 168–173.

16. Тодаро М. П. Экономическое развитие : учебник / М. П. Тодаро. – М. : Экономический факультет МГУ ; ЮНИТИ, 1997. – 671 с.

17. Шевчук В. Я. Макроекономічні проблеми сталого розвитку / В. Я. Шевчук. – К. : Геопринт, 2006. – 200 с.

18. Філіпенко А. С. Глобальні форми економічного розвитку: історія та сучасність / А. С. Філіпенко. – К. : Знання, 2007. – 670 с.

19. Філіпенко А. С. Економічний розвиток сучасної цивілізації : навч. посібн. / А. С. Філіпенко. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : Знання України, 2006. – 316 с.

20. Якість економічного зростання / В. Томас, М. Дайлами, А. Дарешвар. – К. : Вид. Соломії Павличко "Основи", 2002. – 350 с.

12.3. Ресурси мережі Інтернет

21. Державне агентство України з інвестицій та інновацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://arch.ukrproject.gov.ua/>.

22. Державне агентство України з інвестицій та розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://in.ukrproject.gov.ua/>.

23. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.

24. Киевский центр политических исследований и конфликтологии [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.analitik.org.ua/.

25. Концепція сталого розвитку та проблеми функцій сучасних держав [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%D1%85%D1%96%D0%B4_\(%D0%B6%D1%83%D1%80%D0%BD%D0%B0%D0%BB\)](http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%D1%85%D1%96%D0%B4_(%D0%B6%D1%83%D1%80%D0%BD%D0%B0%D0%BB)).

26. Нормативные акты Украины [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://search.ligazakon.ua/search/law/npa/>.

27. Основные приоритеты и направления Экономического развития Туркменистана [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://turkmenistanembassy.am/index.php?option=com_content&task=view&id=22&Itemid=34.

28. Проект ПРООН "Муниципальная программа врядування та сталого розвитку" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://msdp.undp.org.ua>.

29. Социально-экономическое развитие Туркменистана [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.turkmenbusiness.org~/news-/stremitelnoe-sotsialno-ekonomicheskoe-razvitie-turkmenistana>.

30. Стратегія соціально-економічного розвитку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/749/3/>.

31. African Development Bank. – Access mode : <http://www.afdb.org>.
32. Asian Development Bank. – Access mode : <http://www.adb.org>.
33. Division for Public Administration and Development Management (DPADM). – Access mode : <http://www.unpan.org/dpepa.asp>.
34. European Development Research Network (EUDN) [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.eudn.org>.
35. Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO). – Access mode : <http://www.fao.org/>.
36. Global Development Network [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.gdnet.org>.
37. Human Development Report [Electronic resource]. – Access mode : <http://hdr.undp.org/default.cfm>.
38. Inter-American Development Bank. – Access mode : <http://www.iadb.org>.
39. IMF Dissemination Standards Bulletin Board [Electronic resource]. – Access mode : <http://dsbb.imf.org/Applications/web/dsbbhome>.
40. International Monetary Fund (IMF) [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.imf.org>.
41. International Monetary Fund: countries data [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.imf.org/external/index.htm>.
42. OECD: Statistic [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.oecd.org/statsportalhttp://www.sourceoecd.org/content/html/portal/statistics/statistics.htm?comm=statisti0000&token=00499A737D390911051FC307BE53A1>.
43. OneWorld [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.oneworld.net>.
44. Organisation for Economic Cooperation and Development [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.oecd.org>.
45. United Nations [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.un.org>.
46. United Nations Industrial Development Organization (UNIDO). – Access mode : <http://www.unido.org/>.
47. United Nations Online Network in Public Administration and Finance (UNPAN). – Access mode : <http://www.unpan.org>.

48. United Nations Centre for Regional Development. – Access mode : <http://www.uncrd.or.jp>.
49. United Nations Development Programme (UNDP). – Access mode : <http://www.undp.org/>.
50. United Nations Statistics Division. – Access mode : <http://unstats.un.org/unsd/>.
51. United Nations Conference on Trade and Development [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.unctad.org/>.
52. World Bank. – Access mode : <http://www.worldbank.org>.
53. World Health Organization. – Access mode : <http://www.who.int>.
54. World Bank: Data and Statistics. – Access mode : <http://www.worldbank.org/data>.
55. World Development Reports (World Bank). – Access mode : <http://econ.worldbank.org/wdr/>.
56. World Health Organization: health data (WHO) Statistical Information System (WHOSIS) [Electronic resource]. – Access mode : <http://www3.who.int/whosis/menu.cfm>.

Зміст

Вступ	3
1. Кваліфікаційні вимоги до студентів	4
2. Тематичний план навчальної дисципліни	6
3. Зміст навчальної дисципліни за темами	7
4. Плани лекцій	10
5. Плани семінарських занять	12
6. Індивідуальне навчально-дослідне завдання	14
6.1. Тематика ІНДЗ	19
7. Самостійна робота студентів	21
8. Контрольні запитання для самодіагностики	23
9. Індивідуально-консультативна робота	25
10. Методики активізації процесу навчання	25
11. Система поточного та підсумкового контролю знань студентів	28
12. Рекомендована література	34

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК"
для студентів напряму підготовки
6.030501 "Економічна теорія"
денної форми навчання**

Укладач **Крюкова Ольга Миколаївна**

Відповідальний за випуск **Попов О. Є.**

Редактор **Бутенко В. О.**

Коректор **Мартовицька-Максимова В. А.**

План 2013 р. Поз. № 161.

Підп. до друку Формат 60 x 90 1/16. Папір MultiCopy. Друк Riso.

Ум.-друк. арк. 2,5. Обл.-вид. арк. 3,13. Тираж прим. Зам. № _____

Видавець і виготівник — видавництво ХНЕУ, 61166, м. Харків, пр. Леніна, 9а

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи
Дк № 481 від 13.06.2001 р.*

Робоча програма
навчальної дисципліни
"ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК"
для студентів напряму підготовки
6.030501 "Економічна теорія"
денної форми навчання